

Nils Ahlén
Tel: 08-69811612
Nils.ahlen
@naturvardsverket.se

PROTOKOLL
2007-10-10 Dnr 117-6048-07

Protokoll från Tillsyns- och föreskriftsrådets möte den 26 september 2007

Närvarande

Rådet

Martin Eriksson, Naturvårdsverket (ordförande); Marie Becker, Socialstyrelsen; Else-Marie Mejersjö, Jordbruksverket (punkt 1-7); Taina Bäckström, SSI (from punkt 8); Ann-Sofie Eriksson, Sveriges Kommuner och Landsting; Annelie Johansson, Länsstyrelsen Jönköping (punkt 1-7 via telefon); Anders Larsson, Boverket; Gunnar Guzikowski, Läkemedelsverket; Barbro Sillrén, Kemikalieinspektionen; Emma Johansson, Skogsstyrelsen; Lena Callermo, Naturvårdsverket; Mikael Schultz, Karlstads kommun; Eric Danell, Generalläkaren; Anders Granat, Länsstyrelsen Gotland (punkt 1-7)

Övriga

Susanne Gerland, Miljödepartementet (punkt 6-7); Robert Andrén (punkt 7); Marianne Stålheim, Räddningsverket; Jenny Oltner och Jan van der Horst, Naturvårdsverkets enhet för strategier och utvärdering (punkt 9); Åsa Wiklund Fredström och Peter Sörngård, Reachutredningen (punkt 11); Inga Hallgren, Sven Faugert och Henrik Segerpalm, Faugert & Co (punkt 7); Kitty Victor, Nils Ahlén, och Marie Eriksson, ToFR-kansliet

1. Mötets öppnande

Martin Eriksson hälsade välkommen och förklarade mötet öppnat. Han informerade om att *Robert Andrén* slutat och gått vidare till annan verksamhet på Regeringskansliet. Robert avtackades under mötet med blommor.

2. Fastställande av dagordning

Lena Callermo anmälde en övrig fråga, Forskningsprogram om tillsyn enligt miljöbalken. Dagordningen fastställdes med detta tillägg.

3. Val av justerare

Till protokollsjusterare valdes *Gunnar Guzikowski*.

4. Strukturella problem inom tillsynen

Annelie Johansson redogjorde per telefon för arbetsmodellen för hur Rådet kan arbeta vidare med etapp 2 gällande strukturella problem inom tillsynsvägledning enligt miljöbalken.

Rådet ansåg att förslaget var bra och hade möjlighet att genomföras.

Rådet beslutade att:

- anta den föreslagna arbetsmodellen
- tillsätta en arbetsgrupp bestående av *Annelie Johansson*, Länsstyrelsen i Jönköping; *Björn Pettersson*, Naturvårdsverket; *Emma Johansson*, Skogsstyrelsen; *Kerstin Blom Bokliden*, Sveriges Kommuner och Landsting. Generalläkaren inkom efter mötet med förslag på *Kerstin Eriksson* som deltagare i gruppen
- arbetsgruppens ska komma fram med ett inriktningsförslag, ej ett författningsförslag
- förslaget skall vara klart i juni 2008

Arbetsgruppen kommer att skicka ut en skriftlig kompletteringsbegäran angående frågeställningarna i arbetsmodellen.

Ärendet skall tas upp igen på Rådets decembermöte för redovisning av hur arbetet fortsätter.

5. Gemensamt metodstöd för uppföljning och utvärdering

Marie Becker redogjorde för Beredningsgruppens uppdrag att ta fram ett förslag på vad Rådet skall arbeta vidare med, ett uppdrag som gruppen fick på föregående Rådsmöte. Marie Becker påpekade vikten av att Rådet fortsätter engagera sig i uppföljning och utvärdering, stödjer länsstyrelserna och hittar en plattform varifrån arbetet kan fortsätta.

Rådet beslutade att:

- ge beredningsgruppen i uppdrag att ta fram ett förslag till avsiktsförklaring och presentera på det första Rådsmötet 2008
- kansliet ska gå igenom Riksrevisionens rapporter i syfte att se om det finns systembrister i tillsynen och tillsynsvägledningen
- kansliet ska skicka ut en skriftlig begäran till Rådets ledamöter om att lämna in rapporter och annan information om avslutade och pågående projekt om u/u samt statistikinsamling inom miljöbalksområdet. Uppgiften ska sammanställas och utgöra underlag till nästa Rådsmöte den 4 december
- vid Rådsmötet den 4 december kommer *Lena Callermo* att presentera Naturvårdsverkets förstudie om officiell statistik

6. Information från Miljödepartementet

Susanne Gerland informerade om nyheter och svarade på länsstyrelsernas frågor.

FMH-bilagan är beslutad och träder i kraft den 1 januari 2008. Man kommer senare att se över om det behövs ytterligare övergångsbestämmelser eftersom många anläggningar ändrats från B till C. Den 19:e oktober skall myndigheterna lämna rapport om steg 2 i regelförenklingsuppdraget. Det finns en mall för rapporteringen och en tillhörande förklaring på 10 sidor. Rapporterna kommer att läggas ut på departementets hemsida. Dokumentation om detta delades ut till deltagarna.

Frågor från Länsstyrelserna:

- Vad händer med strandskyddsfrågan?

Regeringen vill bygga vidare på tidigare förslag där översiktsplanen skall utgöra underlag. Ett nytt förslag skall sändas på remiss under hösten.

- Blir det någon lagändring som gör det möjligt att enklare ompröva vattenverksamheter?

Miljöbalksprocessutredningen skall få tilläggsdirektiv om enklare omprövning av vattenverksamhet.

- Kommer det några särskilda medel för omprövningsuppdraget 2009/2015?

Nej, inga extra medel.

- Gränsdragning gällande prövning av husbehovstäckter?

Husbehovstäckter har blivit C-anmälningspliktiga i stället för krav på samråd enligt 12:6 MB.

Susanne återkommer beträffande frågan om kommunerna även skall göra den biologiska bedömningen.

7. Projektet Utvärdering av tillsynsvägledningen 2007

Utvärderingskonsulterna *Inga Hallgren*, *Sven Faugert* och *Henrik Segerpalm* från Faugert och Co avrapporterade projektet. Projektet har undersökt hur tillsynsvägledningen fungerar ur

mottagarnas perspektiv. Utredarna har haft hjälp av åtta speciellt framtagna kvalitetskriterier vid bedömningen.

Mottagarna ger rättssäkerheten högt betyg medan samordningen får det lägsta betyget. Tillsynsvägledning är inget entydigt begrepp, mer tydlighet skulle behövas när det gäller begreppen.

Tillsynsvägledning kopplad till miljöbalken får betyget 3 på den 5-gradiga skalan. I den efterföljande diskussionen enades mötet om att detta var ett godkänt betyg, men inte mer. Ledamöterna framförde önskemål om vissa förtydliganden i rapporten.

Rådet beslutade att:

Rådsmedlemmarna ska granska rapporten beträffande eventuella faktafel och förtydliganden och återkomma till kansliet om detta inom 14 dagar från dagens datum

Martin Eriksson kommer sedan att godkänna rapporten för publicering på ToFR:s webbplats. Ett särskilt halvdags seminarium runt rapporten för rådsledamöter och andra intressenter ska hållas den 9 november 2007.

8. Interna utvärderingsgruppen av Rådets verksamhet 2007

Else-Marie Mejersjö redogjorde för det i förväg utsända inspelet till mötet. Den interna arbetsgruppen för utvärdering av verksamheten består av *Else-Marie Mejersjö*, *Anders Granat* och *Kerstin Blom Bokliden*.

Arbetsgruppen föreslår att ToFR förutom de redan föreslagna prioriterade aktivitetsområdena 2008 lyfter fram följande tre områden i kommande års verksamhet:

- Mer utrymme för strategiska frågor
- Utveckla rollen att vara ledamot i ToFR
- Kontakterna med Miljödepartementet

Rådet ansåg att synpunkterna i inspelet var kloka och bra. Framför allt lyftes ledamotsrollen fram som särskilt viktig, det är bra att utveckla kontakten mellan individerna.

Rådet beslutade att:

- Rådets junimöte 2008 skall vara ett internatsmöte på annan plats, t ex Visby, och att tonvikten då läggs på roll, ansvar och strategiska frågor
- den interna utvärderingsgruppens tre utpekade områden inarbetas i Rådets inriktningsdokument 2008

9. Extern utvärdering av Rådets verksamhet

Jenny Oltnér och *Jan van der Horst* presenterade övergripande slutsatser från den externa utvärderingen av Rådets arbetsformer.

Samtliga rådsmedlemmar har intervjuats. Resultatet visar att olika förväntningar kommer av att instruktionen för Rådet är så öppen. Vissa är nöjda med t ex samråd och samverkan medan vissa har andra förväntningar. Ett problem kan vara att Rådet består av många olika myndigheter med olika uppdrag. Beredningsgruppens införande har dock lett till mer fokus på strategiska frågor. Närmast kommer rapporten att skrivas klart. Den överlämnas i november/december. Utifrån slutsatserna kommer utredarna att föreslå frågeställningar som Rådet bör diskutera.

10. Inriktningsdokumentet 2008

Marie Eriksson presenterade nästa års inriktningsdokument med inarbetade synpunkter från senaste rådsmötet. Följande synpunkter lämnades av ledamöterna:

Någonting om rapportering i samband med regelförenkling bör läggas till. Det föreslogs att Kansliet skall kartlägga rapporteringen enligt miljöbalken.

Ett justeringsförslag (skriftligt) lämnades in av *Lena Callermo* angående sidan 6, sista stycket i inriktningsdokumentet.

Rådet beslutade att:

- utvärderingsgruppens slutsatser bör inarbetas i den inledande texten

- godta inriktningsdokumentet med de ändringar och justeringar som framförts på dagens rådsmöte, uppdaterat inriktningsdokument, se bilaga 1

11. Översyn av svensk kemikalielagstiftning med anledning av REACH

Utredarna i Reach-utredningen Åsa Wiklund Fredström och Peter Sörngård, presenterade en lägesrapport. De kommer även att medverka på Rådets möte den 4 december 2007.

12 a. Information från ledamöterna

Se skriftlig information, bilaga 2.

12 b. Information från kansliet

Nils Ahlén informerade om att IRI-projektet fortskrider. Arbetsgruppen har bearbetat frågorna från IMPELS:s projekt och håller på att färdigställa frågelistan som skall användas. De kommuner som deltar är Borås, Nacka, Karlstad, Piteå och Sundsvall. Frågelistan skall även distribueras till Rådsledamöterna. Tre av de fem kommuner som ingår i pilotprojektet kommer att få besök av arbetsgruppen för fördjupade intervjuer.

13. Forskningsprogram om tillsyn enligt miljöbalken

Lena Callermo informerade om att det förbereds ett forskningsprogram om tillsyn enligt miljöbalken. Första steget är ett seminarium, preliminärt den 6 november, med syfte att ta fram en lämplig utlysningstext. En arbetshypotes är "att få fram kunskap om vad som kännetecknar effektiv tillsyn enligt miljöbalken". Forskare och rådets ledamöter bjuds in till seminariet.

14. Mötets avslutande

Martin Eriksson förklarade mötet avslutat.

Vid protokollet

Nils Ahlén
Nils Ahlén

Martin Eriksson
Martin Eriksson
(ordförande)
Undertecknat 2007-10-18

Gunnar Guzikowski
Gunnar Guzikowski
(protokolljusterare)

2007-09-26

Protokollsbilaga 1

Inriktning för Tillsyns- och föreskriftsrådets arbete under 2008

Inriktningsdokumentet beskriver vilka områden som Tillsyns- och föreskriftsrådet (ToFR) prioriterar i sin verksamhet utifrån sin roll och sitt uppdrag. Dokumentet tydliggör även om tonvikt ska läggas på några särskilda insatser, aspekter eller frågeställningar under året.

Utgångspunkter för Rådets verksamhet

Enligt Naturvårdsverkets instruktion (§ 21) finns ett Tillsyns- och föreskriftsråd inom verket. Instruktionen säger:

”Rådet skall vara ett organ för samråd och samverkan för myndigheternas arbete i frågor som rör tillsyn och föreskrifter enligt miljöbalken.

Rådet ska föra ett register över samtliga förordningar och föreskrifter som är utfärdade med stöd av miljöbalken samt över de allmänna råd inom miljöbalksområdet som är utfärdade av de centrala myndigheterna. Registret skall även omfatta EG-förordningar och EG-direktiv som berör miljöbalksområdet samt uppgifter om genomförande av direktiven. Rådet ska varje år lämna en skriftlig rapport till regeringen.”

Rådet kan därutöver självt slå fast vilka insatser och frågor som behöver lyftas och hanteras. Rådet har tydliggjort sitt övergripande mål: *Det övergripande målet är att, genom samverkan mellan myndigheterna, bidra till ett effektivt arbete med tillsyn och föreskrifter inom miljöbalkens område.*

Rådet verkar i sina aktiviteter i första hand utifrån det behov som finns hos de myndigheter som omfattas av miljöbalken i syfte att öka samverkan och samordningen och för att nå relevanta aktörer i samhället. Centrala utgångspunkter för ToFR är att dess verksamhet ska bidra till att:

- främja och stärka samverkan och dialog mellan myndigheter inom miljöbalksområdet, särskilt mellan de myndigheter med stort ansvar enligt miljöbalken,
- identifiera och lyfta fram behov, brister och gap som finns inom tillsyns- och föreskriftsarbetet hos såväl de operativa tillsynsmyndigheterna som de tillsynsvägledande myndigheterna,
- sprida kunskap och höja kompetensen inom tillsyns- och föreskriftsarbetet,
- skapa och stärka kontaktnät mellan berörda aktörer inom tillsyns- och föreskriftsarbetet,

Rådet kommer därför som ett led i detta arbete att föra en kontinuerlig dialog med Miljödepartementet för att peka på utvecklingsbehov inom miljöbalkens område. Rådet kommer även att genomföra aktiviteter för att stärka samverkan och samordning i syfte att effektivisera tillsyns- och föreskriftsarbetet. Andra viktiga verktyg för Rådet att verka genom blir utbildningar, seminarier och workshops runt relevanta frågeställningar. En betydande informationsspridning i form av ToFR:s hemsida men även broschyrer och andra typer av skrifter kommer att ske, liksom möjligheten att på olika sätt medverka i eller bidra till projekt som gagnar ToFR:s arbete som samråds- och samverkansorgan.

Prioriterade aktivitetsområden för 2008 och framåt

Rådets roll som informations- och kunskapspridare har under de senaste åren varit framgångsrikt bl.a. genom en flertal seminarieserier runt Rådets prioriterade områden såsom miljömålsstyrd tillsyn och egenkontroll. Rådets insatser här har genom uppföljningar visats sig vara mycket uppskattade och givande hos framförallt operativa tillsynsmyndigheter. Rådet avser fortsätta bedriva denna typ av verksamhet runt centrala frågor men även framöver utveckla och stärka sitt arbete med att kartlägga strukturella och systemmässiga frågeställningar i tillsyns- och föreskriftsarbetet. Under 2007 har Rådets sammansättning ändrats något liksom har ett antal nya representanter utsetts av regeringen att representera sina myndigheter/organisationer. Bl.a. ingår inte längre Riksantikvarieämbetet i Rådet, och Länsstyrelsen i Jönköpings län har ersatt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Under 2008 har Rådet valt att prioritera fyra aktivitetsområden för sitt arbete. Förutom dessa fyra områden kommer följande tre frågor lyftas under året:

1. Mer utrymme för strategiska frågor
2. Utveckla rollen att vara ledamot i ToFR
3. Kontakterna med Miljödepartementet

De fyra aktivitetsområden som är prioriterade för 2008 är Tillsynsvägledning, Regelförenkling, Uppföljning och utvärdering samt Information och kommunikation, se följande beskrivning.

Tillsynsvägledning

Målet är att Rådets insatser bidrar till att stärka och så långt är ändamålsenligt samordna tillsynsvägledningen i syfte att effektivisera den operativa tillsynen. Rådet kommer fortsätta se över och söka identifiera strukturella problem och brister inom tillsynsvägledningsområdet som behöver hanteras i det fortsatta arbetet. Rådet kommer fortfarande bl.a. genom sitt tillsynsvägledningsnätverk säkerställa en god dialog mellan olika aktörer. Rådet kommer att fortsätta verka för att tillsynsvägledningsplaner utformas hos centrala myndigheter i syfte att underlätta planering hos regionala och lokala myndigheter. En annan fråga av särskild vikt blir att bidra till att underlätta genomförandet av ny EG-lagstiftning inte minst avseende REACH.

Regelförenkling

Målet är att Rådets insatser skall bidra till att säkerställa att skyddet av miljön skall beaktas i arbetet med regelförenkling och minskning av företagens administrativa kostnader. Rådet bör inrikta sig på att utgå från de erfarenheter som idag finns hos myndigheterna och försöka identifiera insatser som ger en bild av på vilket sätt åtgärder som minskar företagens administrativa kostnader negativt påverka miljöskyddet samt områden där åtgärder kan vidtas som skulle kunna påverka miljön negativt men där miljönyttan inte uppväger den administrativa belastningen för företagen. Ett av områdena inom regelförenkling som Rådet bör inrikta sig på är rapportering. Andra möjliga områden där medlemsverken gemensamt kan bidra i arbetet med regelförenklingar inom miljöbalken är bättre IT-stöd, EG-rätt och företagsträffar.

En central utgångspunkt blir ToFR:s befintliga webbplats där det redan idag finns ett författningsregister som omfattar samtliga förordningar och myndighetsföreskrifter som är utfärdade med stöd av miljöbalken och de allmänna råd inom miljöbalksområdet som har getts ut av de centrala myndigheterna, samt ett EG-register.

Uppföljning och utvärdering

Målsättning med de uppföljningar och utvärderingar som rådet låter genomföra är att de leder till att stärka och effektivisera tillsynsvägledningen och den operativa tillsynen. Under 2007 har två sådana uppföljningar och utvärderingar gjorts. Ena är en större uppföljning och utvärdering av tillsynsvägledningen i vissa centrala aspekter medan den andra gäller Rådets egna arbete och roll. Rådets tonvikt kommer att ligga på att identifiera och genomföra de slutsatser och resultat som dessa bägge utvärderingar levererar.

Rådet initierar och verkar i ett pilotprojekt med ett antal kommuner för att se hur och om IRI:s granskningsmodell kan bidra till att effektivisera tillsynsarbetet i Sverige. Rådet kommer även att diskutera behovet av ta fram och testa ett gemensamt metodstöd för just uppföljning och utvärdering inom tillsynsområdet baserat på bl.a. Socialstyrelsens rapport.

Information och kommunikation

Målet är att Rådet genom sin kommunikation och information skall sprida en mer samlad bild av tillsyns- och föreskriftsarbetet enligt miljöbalken, men också kunskap och erfarenheter som kan bidra till rådets övergripande mål. Insatser under detta område skall även väcka intresse och engagemang för frågorna hos såväl tillsynsvägledande som operativa myndigheter och verksamhetsutövare och andra relevanta aktörer.

Rådet skall vara en god kunskapsbank och tillhandahålla på ett användarvänligt och lättillgängligt sätt denna kunskap. Detta sker i första hand genom Rådets webbplats www.tofr.info och dess [författningsregister](#) och [Tillsynsarkiv](#). Enkäter och andra undersökningar ger vid handen att Rådets webbplats är väl använd och anses vara väldigt viktig och bra för myndigheter och andra aktörer inom tillsynsområdet. För att både kunna fortsätta hålla en sådan hög kvalitet och utveckla webbplatsen kommer rådet under 2008 att uppdatera den tekniska plattformen för sin portal.

Resurser

Rådets arbete bygger utöver arbetet som bedrivs genom sitt kansli, beredningsgrupp samt eventuella arbetsgrupper på insatser från respektive rådsorganisation. Resursavsättningen varierar givetvis mellan organisationerna beroende bland annat på ansvarsområde och vilken roll i själva Rådets (inkl. beredningsgruppen) arbete organisationen har.

Resursavsättningen för Rådsmöten uppskattas till 10 dagar per år för var och en av rådsorganisationerna. Resursavsättningen för de sju rådsorganisationer som även deltar i beredningsgruppen uppskattas till 20 dagar per år. Rådets organisationer avser avsätta följande resurser (uppskattade antal dagar) för arbetet inom ToFR under 2008: Naturvårdsverket (20+?), Kemikalieinspektionen (20+?), Socialstyrelsen (20+?), Generalläkaren (20+?), Jordbruksverket (10+?), Skogsstyrelsen (10+?), Läkeemedelsverket (10+?), Räddningsverket (10+?), Strålskyddsinstitutet (10+?), Livsmedelsverket (10+?), Arbetsmiljöverket (10+?), Fiskeriverket (10+?), Boverket (10+?), Länsstyrelsen Jönköping (20+?), Länsstyrelsen Gotland (10+?), Sveriges kommuner och landsting (20+?) samt Karlstad kommun (20+?).

För utarbetandet av verksamhetsplan för rådets kansli anges följande riktlinje

Kansliets ca 2,5 personår (ca 90 pv) fördelas grovt så här under 2008:

- administration av rådsmöten och beredningsgrupper ca 13 pv
- regelförenkling ca 10 pv
- tillsynsvägledning ca 24 pv
- uppföljning /utvärdering ca 13 pv
- information och kommunikation (inkl. webbadministration, föreskriftsregistret och tillsynsarkivet) ca 40 pv

Kansliets budget (ca xxx 000 kr) fördelas grovt så här under 2008:

- råds- och beredningsgruppsmöten ca 20 000 kr
- webbförvaltning/utveckling ca xxx 000 kr
- Information och kommunikation (seminarier m.m.) xx 000 kr
- regelförenkling ca xx xxx kr
- tillsynsvägledning ca xx xxx kr
- uppföljning/utvärdering ca xx xxx kr

Rådet och omvärlden

Denna beskrivning visar på några områden som Rådet behöver beakta i sitt arbete inför och under 2008.

Internationellt miljöarbete och EU

Internationellt samarbete på miljöområdet inom såväl EU som globalt är fortsatt betydelsefullt. Energi- och klimatfrågorna är fortfarande prioriterade och högaktuella områden. En fråga som ökar alltmer i betydelse klimatförändringarnas inverkan på den biologiska mångfalden och våra naturresurser. Centrala sakområden i EU:s miljöarbete är klimat, havsmiljö, biologisk mångfald, avfall och kemikalier. En översyn av EU:s sjätte miljöhandlingsprogram pågår under 2007. Översynen har behandlat fem av sju tematiska strategier (marin miljö, bekämpningsmedel, avfall, luftkvalitet och markskydd) med tillhörande lagstiftning och resultatet kan medföra uppföljningsarbete inom dessa under 2008. Inom EU-kommissionen pågår en översyn av 2001 års rekommendationerna om minimikriterier för tillsyn. Ett förslag till reviderade minimikriterier för tillsyn kan eventuellt komma under 2008. Framtiden för det europeiska nätverket för tillsynsfrågor, IMPEL, är osvis på grund av finansieringsproblem. Arbete pågår med att lösa finansieringen men om IMPEL läggs ned försvagas tillsynssamarbetet inom miljöområdet i EU.

Utöver samarbete på miljöområdet ligger fokus inom EU i hög grad på uppföljningen av Lissabonsstrategin, EU:s strategi för ekonomisk tillväxt. Frågor som rör konkurrenskraft, inre marknaden och arbete med regelförenkling för att minska företagens administrativa börda prioriteras i det sammanhanget. EU:s förenklingsarbete när det gäller lagar och regler fortsätter, framförallt förenkling av gällande regler. Ökade krav ställs på konsekvensanalyser och på att minska detaljeringsgraden i direktiv och förordningar. Förenklingsarbetet kommer även omfatta rapportering (se t.ex. EEA:s arbete om samordnad rapportering). Trenden inom EU avspeglas delvis även nationellt genom regeringens prioriteringar samt olika regeringsuppdrag och projekt. En angelägen fråga för EU-samarbetet är hur man kommer att kombinera tillväxtstrategin med ett aktivt miljöarbete. Bland annat hör frågan om förenkling av verksamhetsutövarens tillämpning av lagstiftningen utan försämrat miljöskydd samman med den.

Mot bakgrund av regeringens skrivelse (skr.2003/04:9) om svenska EU-prioriteringar för att nå miljömålen sammanställde regeringen en prioriteringslista för EU-arbetet inom miljöområdet 2006. Inför 2008 görs en uppdatering av denna, vilket kan ge vissa ändringar i inriktningen av den svenska miljöpolitiken men även av arbetet inom EU och internationellt. Under 2008 har Regeringen beslutat prioritera Klimatet och Havsmiljön men också Hållbart utnyttjande av naturresurserna. Regeringen verkar också för att regelförbättringsarbetet drivs på både inom landet och inom EU. Förberedelserna inför Sveriges EU-ordförandeskap 2009 intensifieras (om inte det reformerade konstitutionella fördraget kommer att föranleda en annan ordförandeorganisation än dagens).

Ny kemikalielagstiftning, REACH

EU:s nya kemikalielagstiftning REACH (Registration Evaluation and Authorisation of Chemicals) har trätt ikraft under 2007 och genomförs sedan stegvis under några år framöver. En mängd vägledningsdokument och IT-baserade hjälpmedel tas nu fram inom EU för att förordningen ska fungera i praktiken. Den föranleder också stora satsningar inom Sverige på information och utbildning både till företag och tillsynsmyndigheter. Arbetet fortsätter under 2008 och bland annat kan det bli aktuellt att analysera problem kring bestämmelser om REACH, avfall och produkter. Kemikalieinspektionen är vår nationella ansvariga myndighet för REACH förordningen. Ett till Kemikalieinspektionen knutet REACH-råd liksom den europeiska kemikaliemyndigheten i Helsingfors startar under andra halvåret 2007 och bör ha kommit igång med sin verksamhet under 2008. REACH förordningen kommer att generera ett stort behov av såväl tillsyn som samordning mellan de svenska tillsynsmyndigheterna, men det är först efter utredningen M 2007:01 Översyn av svensk kemikalielagstiftning som tillsynens omfattning, roller och tillsynsansvar för myndigheterna kommer att bli klargjorda. Utredningen översyn av svensk kemikalielagstiftning påbörjades 2007, lämnar en delredovisning den 31 oktober 2007 och en slutredovisning den 30 juni 2008.

Satsning på tillsynsvägledningsarbetet

Rekommendationerna från OECD 2006 och IMPEL:s förbättringsförslag 2005 innebar behov av en ökad satsning på tillsynsvägledningsarbetet framöver. Den årliga rapporten från Riksrevisionen RiR 2007:14 konstaterar att tillsynen är ett viktigt verktyg för staten för att kunna kontrollera att lagar efterlevs och att medborgarna får en rättssäker och likvärdig behandling eller i övrigt kan känna trygghet. Samtidigt visar riksrevisionens granskningar att det finns betydande brister i den statliga tillsynen. Det är bland annat för lite tillsyn, den utförs på alltför olika sätt, både till omfattning och innehåll, beroende på vem som ansvarar för tillsynen. Det sker bristande uppföljning och rapportering av tillsynen och konstaterade brister leder inte till påföljder. Önskemål om en mer enhetlig tillsyn är fortsatt stor både från de operativa tillsynsmyndigheterna och från näringslivet. En utveckling sker mot mer gemensamma och systematiska arbetssätt inom tillsynen.

Tillsyns- och föreskriftsrådet har under 2007 satsat på samverkan runt tillsynsvägledning. Bland annat har den centrala tillsynsvägledningen kartlagts, strukturella problem i tillsynen identifierats, erfarenhetsutbyte främjats mellan centrala verk och länsstyrelser och en utvärdering av hur tillsynsvägledningen fungerar i landet har initierats och genomförts. Naturvårdsverket har genom ett regeringsuppdrag utformat en treårig plan för sin tillsynsvägledning. Det finns efterfrågan inte minst hos landets länsstyrelser att fler centrala verk utformar tillsynsvägledningsplaner. Dessa skulle underlätta länsstyrelsernas arbete när det gäller inriktningen på den regionala tillsynsvägledningen och göra den mer effektiv. Under 2008 kan förväntas behov av en fortsatt satsning på tillsynsvägledningsarbetet.

De nationella miljö kvalitetsmålen

Arbetet med de nationella miljö kvalitetsmålen fortsätter. I juni 2007 presenterade miljömålsrådet sin sjätte årliga rapport (de Facto 2007 – miljö målen i ett internationellt perspektiv) till regeringen. Åtta av de sexton miljö kvalitetsmålen bedöms som svåra att nå inom en generation. Det är: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giffri miljö, Ingen övergödning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Det råder samsyn hos myndigheterna om att miljö kvalitetsmålen skall vara vägledande vid tillståndsprövning (gränser och nivåer för utsläpp samt i motiveringarna till beslut om begränsande utsläpp), vid tillsynsplanering och vid utformning av regler och andra åtgärder. Regeringen har tidigare lyft fram tillsynens betydelse särskilt inom strategin giffria och

resurssnåla kretslopp med kemikalietillsyn, tillsyn inom avfallsområdet och över förorenade områden. Tillsynens strategiska betydelse för miljömålsarbetet kommer att medföra fokusering på vissa sakområden där åtgärder i form av tillsyn krävs för att uppfylla miljö kvalitetsmålen. Under 2007 bekostar Naturvårdsverkets forskningspengar en undersökning som gör en genomgång av miljömålen i syfte att undersöka vilka som är lämpliga att åtgärda med hjälp av miljöbalkens bestämmelser. Under 2008 kommer Miljömålsrådet att redovisa en fördjupad utvärdering av miljömålsarbetet.

Miljöbalken under utveckling

Miljöbalkskommittén har följt upp miljöbalken och lämnade sitt slutbetänkande för ett par år sedan. Lagändringar med anledning av Miljöbalkskommitténs betänkanden liksom de koordinerade förslagen kring en samordning mellan PBL och Miljöbalken förs fortsatt fram och därtill följer förmodligen en del nya föreskrifter, allmänna råd etc. Även den statliga tillsynsutredningen (Ju 2000:06) har lämnat sitt slutbetänkande som behandlas på Finansdepartementet. Utredningen har bland annat utrett frågan om en lag om statlig tillsyn, principer för finansiering och kommunernas roll i den statliga tillsynen. Det har förekommit uppgifter om att det eventuellt ska komma en riktlinjeproposition om tillsynen under 2007. Som tidigare nämnts pågår även översynen av svensk kemikalielagstiftning. Den omfattar bland annat följdändringar i lagstiftningen, tillsynens omfattning och tillsynsansvar.

Tillsynsmyndigheterna står inför en del stora förändringar i miljöbalkssystemet såsom den stora förändringen av tillstånds- och anmälningsplikten i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förändringen av miljörapportssystemet samt naturligtvis omställningen när den nya kemikalielagstiftningen REACH genomförs. Förändringar som också kräver betydande resurser hos myndigheterna.

Prejudikat och praxis i miljöbalksdomar kommer löpande från domstolarna, domarna görs tillgängliga via internet och kunskapen överförs på olika sätt till de operativa tillsynsmyndigheterna. Naturvårdsverket redovisar till exempel vägledande domar i internettidningen "Tillsynsnytt" och Socialstyrelsen har sammanställt rättsfall inom hälsoskyddsområdet i en handbok.

Miljöbalken har funnits i snart nio år vilket möjliggör en mer systematisk uppföljning av tillämpningen. Man kan förvänta sig större aktivitet framöver hos tillsynsvägledande myndigheter när det gäller uppföljning och utvärdering samt behov av metodstöd.

Statsförvaltningen utreds

Regeringen har markerat att statliga myndigheter ska vara förvaltningsmyndigheter och inte vara opinionsbildande, debattera i egen sak eller vara verksamma inom konkurrensutsatt verksamhet. En tillsatt förvaltningsutredning (Fi2006:08) ska lämna förslag vad gäller detta samt möjligheter till sammanslagning av myndigheter och effektivisering. Arbetet beräknas avslutas den 15 december 2008

En tillsatt utredning (M 2007:40) om fördjupad prövning av Naturvårdsverkets verksamhet ska lägga förslag i april 2008. Förslagen kan medföra konsekvenser för Naturvårdsverket när det gäller verksamheten, även avseende de Råd (däribland Tillsyns- och föreskriftsrådet) som finns inom myndigheten.

Även ansvarskommitténs (SOU 2007:10) förslag kan komma att medföra konsekvenser bland annat för statsförvaltningen framöver.

Samverkan

Ökande samverkan är en ihållande trend. Man kan förvänta sig att denna trend fortsätter. Den regionala miljösamverkan stärks kontinuerligt och nu finns det samverkansprojekt i Sydost (Kalmar län), Västra Götaland, Miljösamverkan f (Jönköpings län), Kronoberg, Halland (uppehåll 2008), Skåne, Östergötland och Stockholm. Landets alla samverkansprojekt möts regelbundet och vid några tillfällen har även centrala tillsynsvägledande myndigheter deltagit. Länsstyrelserna och Naturvårdsverket har dessutom 2005 bildat projektet Miljösamverkan Sverige i syfte att få till stånd en ökad samsyn mellan länsstyrelserna och en mer enhetlig hantering i tillsynsfrågor. Diskussioner pågår om huruvida regional miljösamverkan bör vara en obligatorisk form för samordning av tillsynen regionalt. I nätverket för tillsynsvägledning deltar en bredd av myndigheter på central, regional och lokal nivå. Nätverket drivs i Rådets regi. Tillsynsforum, ett nätverk mellan statliga tillsynsmyndigheter kring frågor om utveckling och kompetens, har en egen webbplats www.tillsynsforum.se och anordnar två konferenser per år om aktuella ämnen för tillsynsmyndigheterna. Naturvårdsverket planerar starta ett forskningsprogram om effektiv miljötillsyn. Det finns mycket utforskat inom området och forskningen behöver stimuleras på olika sätt framöver.

Resurser

En fortsatt kärv situation kan förväntas när det gäller resurser till den offentliga sektorn, vilket ställer fortsatta krav på planering, prioritering och resurseffektiv tillsyn och tillsynsvägledning samt utvecklade avgiftssystem för tillsyn. De möjligheter till formell samverkan mellan kommuner i form av gemensamma nämnder och/eller förvaltningar, som öppnades genom 26:7 miljöbalken, har nu mer och mer börjat tillämpas. Detta kan förväntas få positiva effekter på resurs- och kompetensutvecklingen inom den lokala tillsynen.

2007-09-17 Till punkt 12 a)

12. Information

a) Skriftlig information från ledamöter

- **Länsstyrelserna, Miljövårdsdirektörernas förening**

Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Tillstånd eller anmälan av miljöfarlig verksamhet?

Regeringen har beslutat om ändringar i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH). En reviderad bilaga reglerar vilka verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga. Ändringarna träder ikraft den 1 januari 2008. Ibland är det inte möjligt att ha klara gränser för vad som är tillstånds- eller anmälningspliktigt. EG-direktiven gör det komplext. Trubbiga formuleringar måste då vägas mot syftet med tillstånds- eller anmälningsplikten (till exempel syftet med EG-direktivet). Även de bedömningsgrunder som använts vid utarbetandet av förslaget till ny FMH-bilaga (se kapitel 4 i Naturvårdsverkets rapport 5353, Pröva eller inte pröva?) är användbara vid tolkningen.

För att skapa enhetlighet i Länsstyrelsernas tolkning och tillsynsvägledning har Miljövårdsdirektörernas förening öppnat upp en miljöportal - ett intranät - för handläggare inom Länsstyrelsen. Här kan du ställa frågor, göra inlägg och få ett avvägt svar - en rekommendation om hur länsstyrelserna tolkar FMH-bilagan. Rekommendationen ska delges kommunerna. Portalen blir tillgänglig för anmälda handläggare fr.o.m. den 5 september 2007.

- **Naturvårdsverket**

Planerade publikationer/webbvägledningar på Miljörättsavdelningen (rev 2007-08-13)

Innehåll, titel, ansvar	typ av publikation	Prel. utgivning	Div
Rf			
Användning av flygaska och rötslam i tät- och täckskikt med växtetablering på gruvavfallsdeponier (Ann-Marie Fällman, Rf)	Rapport	?	
Efterbehandling – uppföljning: Bersbo – eng (Ann-Marie Fällman, Rf)	Rapport	?	

Efterbehandling – uppföljning: Saxberget (Ann-Marie Fällman, Rf)	Rapport	?	
Åtgärds mål och riskvärdering – vägledning i planeringsstadiet (Kjell Färnkvist, Helena Fürst)	Rapport	08	Blir ett material, upphandling 2006, remiss till hösten 2007
Riskbedömning platsspecifika riktvärden, vägledning, (Yvonne Österlund, Helena Fürst)	Rapport, manual och CD dataprogram	08	
Provtagning och analys (Kjell Färnkvist, Helena Fürst) samarbete med SGI Har haft referensgrupp för att ta reda på önskemål	Rapport	remiss höst 05, utg 07	
Uppdatering av Kvalitetsmanualen, tillägg med bl.a. Förordning (Per Gullbring, Rf)	Manual	Kontinuerligt, uppdaterad 2006	
Tillsyn och efterbehandlingsarbete- (Per Gullbring, Rf i samarbete med Rt, Anne Wynne, Rickard Jansson, Rj. Märten Bengtsson, konsult/advokat skriver)	HB?	07?	
Hållbar sanering projekt tillsammans med F-sekr (=utgivare) 50-tal rapporter under 3 år	Rapporter	05-07	
Handlingsplan för återvinning av avfall i anläggningsarbeten (återrapp). Ska bli bindande regler. Carl Mikael Svensson	Bindande regler, oklart i vilken form	08	
Rening av lakvatten från deponier	Faktablad	07	
Rj			
Tillståndsprovning och anmälan avseende miljöfarlig verksamhet, revidering Kommer troligtvis inte att göras.	Handbok utgåva 2	Görs troligtvis inte	
Rm			
Användning av organiska lättflyktiga ämnen/VOC (Ingrid Jedvall, Rm)	AR, Handbok	07	
Industribuller AR internremiss höst 04, externremiss (Jard Gidlund, Rm)	AR	?	
Metod för immissionsmätning av externt industribuller (revidering), gått ut tills med remiss AR, publiceras tills. Med AR Industribuller (Jard, Rm) remiss mars	Rapport 5417	?	
Enskilda avlopp HB (Eva-Lotte Rm)	HB ?	Extern remiss till	

		okt 2007	
Små värmepumpar	Faktablad	07	
Sågverk och virkeslagring	Faktablad	07	
Rp			
PCB, fogmassor i hus	Webbtext	07	
Hushållsavfallsdefinitionen – handbok Fredrik, Catarina, konsult	HB	Remiss till maj 07	
allmänna råd för finansiella garantier	AR	Remiss till juni 2007	
Rt			
TillsynsNytt		6 nummer!	
Miljörapport Monika Magnusson, Rt+ M-avd	Föreskrift	?	
Miljöbrott Björn Pettersson, Rt - myndighetssamverkan	Rapport	Oklart om det blir av	
MSA, uppdatering ?? Anders Bengtsson MD Växjö	Handbok	Remiss till jan 2007	
Metoder för riskvärdering och tillsynsobjekt	Faktablad	?	
Rv			
Förvaltningsplan enligt VFF (Vattenförvaltningsförordningen) Föreskrifter, AR, ev. HB Anne T	Föreskrifter, HB	sommar 07	
Undantag/kraftigt modifierade vatten enligt VFF Ev. föreskrift "god ekologisk potential och kraftigt modifierade vatten" Lotten	Ev föreskrift, AR, HB	?	
Åtgärdsprogram enl VVF Anna Åhr	Föreskrift, HB	Föreskrift en har varit på remiss till mars 07 Sommar 07??	

Skyddade områden enl VVF Clas	Faktablad	Remiss t om 20 aug 07	
Täkter (orsaken är att täkterna bytt kapitel och de gamla dokumenten innehåller t ex bestämmelser och vägledning om samråd etc)	uppdaterad AR, HB?	?	
Vattenverksamhet, 11 kap. AR, HB förbättra förutsättningarna för tillsyn	AR HB??	08	
Muddring och dumpning (underlag från MSS) Rf bidrar med texthjälp om dumpning (emma Colleen	Ev handbok	07	
Markavvattning (underlag från MSS)	Ev handbok	07	
Buller från vindkraft, AR med riktvärden (Inger)	AR, ev seminarier	?	
Flygplatser – AR, HB (Kyriakos)	AR, HB seminarium	Remiss till oktober 07	
Revidera AR MKB/SMB Inger	AR	Remiss jan 2007	
Rs			
Värt att veta om NOx Inga-Lill	Tema/infakta	?	

Utgivna publikationer på Miljörättsavdelningen 2007 (rev 2007-08-13)

Mottagningskriterier för avfall till deponi, Handbok 2007:1 med allmänna råd	620-0144-2	Jan 2007
Oljeavskiljare	620-8283-3 Faktablad	Februari 2007
Tillsyn med framsyn, Tillsynsvägledningsplanen	620-5675-1	Mars 2007
Avloppsreningsverk	620-8286-8 Faktablad	Mars 2007
Kompletterande kartläggning av bullerfria områden i Nynäshamn kommun Delrapport i ett samarbetsprojekt	620-5620-4	Mars 2007
Omprövning av vattenverksamhet	620-8287-6 Faktablad	April 2007
Bly i varor (rapportering av regeringsuppdrag tillsammans med KEMI)	Saknar ISBN-nummer	April 2007

Good acoustic environmentmore than just freedom from noise	620-5708-1	Maj 2007
God ljudmiljömer än bara frihet från buller	620-5709-x	Maj 2007
Hantering och tillsyn av farligt avfall (Utvärderarna på H har gjort utvärderingen till R)	620-5722-7	Juni 2007

Publicerade webbvägledningar på Miljörättsavdelningen 2007 (rev 2007-08-30) (övriga webbtexter tas ej upp här)

Gränsöverskridande transporter av avfall		Juni 2007
Nya köldmediebestämmelser		Juni 2007
Tillstånd och anmälan för miljöfarlig verksamhet		Juli 2007

Externa utbildningar, seminarier 2007 (rev 2007-09-10)

Utbildningar som varit:

- Elektriska och elektroniska produkter, 7 februari i Göteborg
- Elektriska och elektroniska produkter, 12 mars i Stockholm
- Kommundagen, 8 maj Arlanda
- Gränsöverskridande transporter, 12 juni i Stockholm
- Gränsöverskridande transporter, 14 juni i Stockholm tillsammans med Avfallsverige

Kommande utbildningar:

- Förorenade områden i fysisk planering, regionala sem. Under 2007 anordnas i samarbete med Sveriges kommuner och landsting
- Vägledning kring delfrågorna "kraftigt modifierade och konstgjorda vatten samt "undantag från kravet på minst god ekologisk status/potential respektive icke-försämring", 4 oktober
- Riskbedömning/riskvärdering. Informationsdag inför externremiss, 9 oktober 2007. Tillsammans med Renare mark
- Enskilda avlopp våren 2008
- Industribuller (nya AR) höst-vinter
- Uppföljning Hantering och tillsyn av farligt avfall, workshop hösten 2007
- Flygplatser. Efter det att AR och handbok är färdiga, hösten 07?
- Seminarium kring vägledning om den nya förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH) tillsammans med LSt, 12 september

Information från Socialstyrelsen, hälsoskyddsenheten

Publicerade allmänna råd och andra skrifter – 2007

Länsstyrelsernas kommunbesök enligt miljöbalken - en intervjuundersökning

Krisberedskap för hälsoskydd och objektinriktat smittskydd

Miljöhälsoindikatorer - utveckling av lokala indikatorer

Hur gick det sen? - en uppföljning av Socialstyrelsens nationella tillsynsprojekt om höga ljudnivåer från musik

Förslag till nat. handlingsplan för barns miljörelaterade hälsa

Rättsfall. Ett urval av rättsfall inom hälsoskyddsområdet

Aktuella projekt 2007

Kommande skrifter, AR och annat

Information/vägledning om ändringar av 38§

Revidering av allmänna råd om städning i skola, förskola – (bearbetning av remissvar pågår)

Buller – handbok (bearbetning av remissvar pågår)

Projekt/ nationell tillsyn –

- radon i skolor och förskolor – inrapportering pågår
- dricksvatten/enskilda brunnar – uppgifter från provtagning under vår-höst 2007, inrapportering hösten 2007

Uppföljning/utvärdering

Uppföljning av kommunernas hälsoskyddstillsyn,

- Rapport finns av delprojektet (se ovan under publicerade skrifter), telefonintervjuer med länsstyrelsen om deras uppföljning
- test av metodstöd tillsammans med tre län under hösten

Uppföljning av vår tillsynsvägledning – (genomförs 2008)

Seminarier/informationsträffar

Under hösten har vi medverkat vid kommunträffar i Skåne och Västerboten och 3/10 är det kommunträffar i Dalarna och Södermanland.

Seminarier om elektromagnetiska fält (EMF), olika trådlösa system, samverkan SoS, SSI och A&M vid landstingen, 6 regionala seminarier under våren och hösten.

Miljömedicinskt möte 15/11, Linköping

Vattenseminarie, arsenik, 27/11, Umeå, i samverkan med Lst Västerbotten.